

چرا سوره فجر را سوره امام حسین (ع) نامیده اند؟

8 مرداد 1402

معرفی سوره فجر به عنوان سوره امام حسین (ع) به خاطر این است که مصداق بارز نفس مطمئنه‌ای است که در آخرین آیات سوره آمده است.

در توجیه و تحلیل تطبیق سوره فجر بر امام حسین (ع) گفته شده است: ائمه معصومین علیهم السلام از این جهت این سوره را سوره حسین (ع) نامیده اند که قیام و شهادت آن حضرت در تاریکی طغیان مانند طلوع فجر، منشأ حیات و حرکت گردید. خون پاک او و یارانش به زمین ریخت و نفوس مطمئنه آنها با فرمان "ارجعی" و با خشنودی به سوی پروردگار شتافت تا از این الهام و جوشش، نور حق در میان تاریکی‌ها بدرخشد و راه حیات با عزت باز شود و پایه‌های ظلم و طغیان بی پایه گردد و طاغیان را دچار خشم و نفرین کند.

امام صادق (ع) به اصحاب خود فرمود: سوره فجر را در نمازهای واجب و مستحب خود قرائت کنید که این سوره به حضرت امام حسین (ع) اختصاص دارد. مقصود از نفس مطمئنه آن حضرت و شیعیان او است.

«سوره فجر را در نمازهای فریضه و نافله خویش بخوانید، که آن، سوره حسین علیه‌السلام است و به آن رغبت و اشتیاق نشان دهید». (اقرؤا سورة الفجر فی فرائضکم ونوافلکم، فانها سورة الحسين علیه‌السلام وارغبوا فیها)

البته در این سوره آیه "و لیال عشر" است که باز به آن حضرت مرتبط است.

در سوره فجر، چه موضوعی مطرح است که با سید الشهداء تناسب دارد؟

در این سوره، به فجر و شب‌های دهگانه و به جفت و تاق، و به شب که فرا می‌رسد، سوگند یاد شده است. یاد کردی است از قبیله یا سرزمین ارم، با آن ساختمان‌های بزرگ و قصرهای افراشته پرستون و بی مانند و عذابی که خداوند به قوم ثمود و فرعون طغیانگر و شکنجه گر نازل کرد و بر آنان که در سرزمین‌ها طغیان و فساد فراوان کردند، تا آنکه خدایی که در کمین ستمگران است، تازیانه عذاب خویش را بر آنان فرود آورد و هلاکشان ساخت.

– عاشورا و فجر

حسین بن علی علیه‌السلام با عاشورای خویش، فجری از ایمان و عقیده و حریت را در ظلمت ظلم و در سیاهی ستم پدید آورد، آری... فجر امامت و ایمان، در «غسق سلطنت آل امیه»!

– عاشورا تیغ شب شکن

عاشورای حسینی، همان تیغ شب شکن تاریخ، در سینه ظلمت ستم بود.

آن‌ها هم که در رکاب «خون خدا» جان باختند، جان‌های خدایی داشتند و شمع جمعشان حسین بن علی علیه‌السلام بود، آن نفس مطمئنه الهی!

پایان سوره فجر، خطاب به نفس مطمئنه است، تا راضی و مرضی به سوی خدا بازگردد و در بهشت برین جای گیرد.

در فجر عاشورا، نفس مطمئنه حسینی، به ملکوت خدا و بهشت برین پر گشود. یاران شهیدش نیز هاله مقدس آن فروغ خدایی بودند که به سوی جنت موعود، پر کشیدند.

– علت نام گذاری سوره امام حسین

باز می‌گردیم به این پرسش که چرا این سوره به نام حسین بن علی علیه‌السلام مشهور است؟

والفجر که سوگند خدای ازلی است روشنگر حقی است که با آل علی است

این سوره به گفته امام صادق علیه‌السلام مشهور به سوره حسین بن علی علیه‌السلام است

رمز این نامگذاری را نیز، امام صادق علیه‌السلام چنین فرموده است:

«حسین علیه‌السلام، صاحب نفس مطمئنه و راضیه و مرضیه است. یاران او نیز از دودمان رسالت، در روز رستاخیز از خداوند راضی‌اند. خدا نیز از آنان راضی است.» (فهو ذو النفس المطمئنة الراضية المرضية واصحابه من آل محمد هم الراضون عن الله يوم القيامة وهو راض عنهم).

پس پیروان آل محمد، به توصیه حضرت صادق علیه‌السلام، در نمازهای مستحب و واجب خویش، سوره «والفجر» را می‌خوانند، که سوره حسین علیه‌السلام است، تا از او الهام بگیرند، درخشش در ظلمت شب را، شکافتن سینه ستم را، آغازگر بودن روز روشن ایمان و امید را و مبارزه با طاغوت را و... شعله افکندن در خرمن فساد را. این است که «فجر»، سوره حسین بن علی علیه‌السلام است.

- سخن مرحوم طالقانی

پایان این نوشته را کلامی از مفسر بزرگ مرحوم آیت الله طالقانی قرار می‌دهیم که می‌نویسد:

«... گویا ائمه معصومین سلام‌الله‌علیهم از این جهت این سوره را سوره حسین علیه‌السلام نامیده‌اند که قیام و شهادت آن حضرت در آن تاریکی طغیان، مانند طلوع نور فجر، از نو منشا حیات و حرکت گردید، خون پاک او و یارانش به زمین ریخت و نفوس مطمئنه آنها با فرمان «ارجعی» و با خشنودی به سوی پروردگار شتافت، تا همیشه از دل‌های پاک بجوشد و آنها را با هم پیوسته دارد و الهام بخشد، تا از این الهام و جوشش، نور حق در میان تاریکی‌ها بدرخشد و راه حیات با عزت باز، و پایه‌های ظلم و طغیان بی پایه گردد و طاغیان را دچار خشم و نفرین کند: والفجر... الم ترکیف فعل ربک بعاد...»

منابع: ویکی فقه و خبرگزاری شبستان